

नेपाल सरकार

जनसङ्ख्या तथा वातावरण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकार, जनसङ्ख्या तथा वातावरण मन्त्रालयले वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा ७ को उपदफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी बालबालिकाहरूले प्रयोग गर्ने वा बालबालिकाहरूका लागि प्रयोग हुने खेलौनामा Heavy Metals (गह्रौं धातु) लगायतका तत्त्व तथा अन्य रासायनिक पदार्थहरूको मापदण्ड देहाय अनुसार रहने गरी तोकेकोले यो सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिले १८१ औं दिन देखि लागू हुने गरी तोकिएको मापदण्ड भन्दा बाहिरका खेलौनाहरूको नेपालभित्र आयात, भण्डारण, बिक्री वितरण, उत्पादन र प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाएको छ :-

सि. नं.	रसायन/तत्त्वहरू	प्रस्तावित मापदण्ड PPM मा (अधिकतम)	प्रस्तावित मापदण्ड mg/kg मा (अधिकतम)
१	Cadmium (Cd)	७५	७५
२	Chromium (Cr)	६०	६०
३	Lead (Pb)	९०	९०
४	Mercury(Hg)	६०	६०
५	Zinc (Zn)	३.७५	३.७५
६	Antimony (Sb)	६०	६०
७	Arsenic (As)	२५	२५
८	Barium (Ba)	१०००	१०००
९	Selenium (Se)	५००	५००
१०	Bromine	<१००	<१००
११	Bis Phenol A	BPA Free (०)	BPA Free (०)
१२	Phthalates	<१००	<१००

यस प्रयोजनका लागि खेलौना भन्नाले बालबालिकाहरू (०-१६ वर्ष उमेर समूहका) ले खेलनका लागि प्रयोग गर्ने देहाय समूहका वस्तुहरूलाई जनाउँछ :-

५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको मात्र लागू हुनेछ।

१. निर्माण गरी तथा बनाई खेलिने (Construction Sets)
२. पुतलीहरू तथा लघु स्वरूपमा निर्माण गरीएका (Dolls and miniatures)
३. उड्ने, गुड्ने तथा चल्ने (Vehicles)
४. पहेली समाधान गर्ने (Puzzles)
५. सङ्कलन गरी तथा बाँडेर खेलिने (Collectibles)
६. विज्ञापन तथा प्रचार प्रसारका लागि बनाइने (Promotional Merchandise)
७. विद्युतीय तथा यान्त्रीक उपकरणहरू प्रयोग भई बनेका (Electric and Electronic Toys)
८. लेखर तथा मेटेर खेलने (Educational)

परीक्षण विधि :

खेलौनाहरू परिक्षण गर्दा गद्दौ धातुहरूको हकमा X-Ray Fluorescence (XRF) spectroscopy वा Atomic Absorption Spectroscopy (AAS) , Bis Phenol A (BPA) को हकमा High Performance Liquid Chromatography (HPLC) र Phthalates को हकमा Gas Chromatography/Mass Spectrometry (GC/MS) द्वारा परीक्षण गर्दा माथि उल्लिखित रसायन तथा तत्वहरूको अधिकतम मात्रा तोकिएको मापदण्ड बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

यस मापदण्डमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयातकर्ताले खेलौना आयात गर्दा सम्बन्धित मुलुकको सरकारबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशालाबाट प्रत्येक ब्याच (Batch) परीक्षण गरी जारी गरिएको प्रयोगशाला प्रतिवेदन (Lab report) यस मापदण्ड अनुसार भएमा मात्र आयात गर्न पाइनेछ । स्वदेशी उत्पादकको हकमा उत्पादकले प्रत्येक ब्याच (Batch) पिच्छे खेलौनाहरूको नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराई मापदण्ड अनुसार भएमा मात्र बिक्री वितरण गर्न पाइनेछ ।

आज्ञाले,

डा. विश्वनाथ ओली
नेपाल सरकारको सचिव